

Unge med ADHD har sjældnere et fritidsjob end deres jævnaldrende. Samtidig viser undersøgelser, at teenagere med fritidsjob har mindre fravær i skolen, får bedre karakterer og har bedre muligheder for at gennemføre en ungdomsuddannelse, ligesom de i mindre omfang end andre unge begår kriminalitet¹. Og på det personlige plan er der også meget at vinde ved et fritidsjob, der kan give succesoplevelser og en styrket tro på egne evner.

Modelfoto

Unge med ADHD vokser i et fritidsjob - og lykkes i de rette rammer

Fritidsjobindsatsen 'Mit Første Job' har vist, at det godt kan lade sig gøre, at unge med ADHD og andre diagnoser lykkes i et fritidsjob og styrkes både fagligt, socialt og personligt. Indsatsen samarbejder med udvalgte dagbehandlingsskoler, og vejen til fritidsjob går blandt andet gennem støtte fra skolens personale, og arbejdsgivere der klædes på til samarbejdet.

Hvorfor fritidsjob?

Den håndholdte indsats 'Mit Første Job' drives af det pædagogiske personale på en række dagbehandlingsskoler, der er et specialiseret skoletilbud for særligt sårbare unge mellem 13 og 17 år med blandt andet ADHD. Personalet hjælper eleverne med at sætte ord på deres kompetencer og jobdrømme, de hjælper med at finde og søge fritidsjobbet, og så støtter de op om ansættelsen undervejs.

¹ LG Insight, 2021: <https://lg-insight.dk/boern-unge/fritidsjob-til-unge/>

En kontaktperson fra en af de medvirkende skoler fortæller, at: "med 'Mit Første Job' har jeg oplevet, at eleverne har fået en følelse af at lykkes og en følelse af, at der også er arbejdspladser, der giver plads til forskellighed og tager hensyn til diverse diagnoser og planlægger arbejdsopgaverne ud fra dette."

Jeg lærer mere at være ansvarlig. Jeg skal jo huske at være meget mødepligtig og alle mulige ting.

15-årig i fritidsjob

Og spørger man de unge selv, er der ingen tvivl om, at fritidsjobbet gør en stor forskel, både når det kommer til selvværd, men også som en vigtig vej til livsmestring:

"Jeg lærer mere at være ansvarlig. Jeg skal jo huske at være meget mødepligtig og alle mulige ting," fortæller en 15-årig dreng med ADHD, der er i fritidsjob.

Og selvom det ofte er pengene, der fremhæves som det bedste ved jobbet af de unge selv, betyder både det at møde nye mennesker og få nye udfordringer, også en del. Men for elever på dagbehandlingsskoler med ADHD, er der også ofte et ønske om at passe ind i det "normale".

"Når virksomheder ansætter de unge i ordinært fritidsjob på lige vilkår med andre unge, kan der skabes et rum, hvor den unge bliver set i et nyt lys. Hun eller han får ansvar og med det følger troen på, at man har betydning og gør en forskel," fortæller projektleder for 'Mit Første Job', Louise Holm Abildgaard og fortsætter: "med projektet vil vi gerne give de unge mulighed for at prøve sig selv af og finde ud af, hvad de er gode til og godt kan lide at lave".

En 15-årig dreng, der kom i fritidsjob igennem projektet fortæller: "Jeg kan godt li' skole og arbejde, men jeg tror ikke helt, at jeg vil have i hvert fald sådan en læseuddannelse, altså det ku' være gymnasiet eller sådan noget. Jeg tror nok, at jeg hellere vil ud og bruge mine hænder til fx, ja, de ting jeg er god til. Det tænker jeg."

Rummelige arbejdspladser

Men hvorfor vælger så mange arbejdsgivere at være en del af indsatsen og ansætte særligt sårbare unge med blandt andet ADHD, når det ofte kræver både tid og tålmodighed?

Spørger man arbejdsgiverne er svaret entydigt: Det skyldes værdien i at se et ungt menneske blomstre.

"Jeg får lov til at hjælpe dem, og det syntes jeg er fantastisk. Jeg får lov at skubbe dem ud på arbejdsmarkedet og lære dem, at det ikke er farligt," fortæller en arbejdsgiver, der har ansat en ung igennem 'Mit Første Job'.

Men arbejdsgiverne får også oftest både god og stabil arbejdskraft. "Når det er noget, den unge er motiveret for, og det så lykkes, ser vi, at de unge klarer sig rigtig godt og ofte bliver på arbejdspladsen i lang tid," fortæller projektleder Louise Holm Abildgaard.

Men for at de unge kan trives i jobbet, kræver det ofte nogle særlige rammer, og det, understreger Louise Holm Abildgaard, er mange arbejdsgivere åbne for. Nogle gange er rammerne en liste med faste opgaver, når den unge møder ind, eller mere alternative løsninger for at sikre koncentrationen.

En arbejdsgiver i projektet fortæller:

"Nogle gange har han det bedst med at have musik i det ene øre, så koncentrerer han sig bedre, fordi det beroliger ham. De behov skal der være plads til. Det ville jeg ikke tillade de andre ungarbejdere, men jeg kan mærke, at der er en stor forskel i hans koncentrationsevne, når han har musikken."

Jeg kan mærke, at der er en stor forskel i hans koncentrationsevne, når han har musikken.

Arbejdsgiver

En anden arbejdsgiver fortæller om samme fleksibilitet, og hvordan han i starten af den unges ansættelse brugte lidt ekstra tid på at sætte ham ind i opgaverne. Samtidig fremhæver han den udvikling, der er sket:

"Vi satte ham jo ind i det (opgaverne red.) når han kom herved, så snakkede vi lige om, hvad der skulle ske. Det var det eneste "unormale", kan man sige, ved ham. Han endte også med at køre varer ud, så hvis jeg skulle levere noget maling, så kørte han med der."

'Mit Første Job' har eksisteret siden november 2020 og har i løbet af de to år erfaret, at der er plads til den her gruppe unge på arbejdsmarkedet. "Nu er vores mål at få budskabet ud til forældre, fagfolk og unge med ADHD og andre diagnoser, så vi kan få brudt med, at ganske få unge med diagnoser, herunder ADHD, har et fritidsjob," fortæller Louise Holm Abildgaard. ♦

Indsatsen 'Mit Første Job' er startet af dagbehandlingsskolen Skolen ved Sorte Hest på Vesterbro i København og støttet af A.P. Møller Fonden. Den er nu udbredt til 11 dagbehandlingsskoler på Sjælland.

Læs mere om indsatsen på www.mitfoerstejob.com

Projektet anbefaler:

- At den unge starter med at arbejde 2 timer om ugen.
- At den unge får hjælp til at skrive og aflevere en ansøgning, hvis hun eller han har svært ved at gøre det selv. Der findes forskellige skabeloner på nettet.
- Hjælp gerne den unge med at sætte ord på sine kompetencer og udfordringer, herunder hvordan de kan støttes i deres udfordringer på arbejdspladsen.